

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

Începutul Triodului

DUMINICA VAMEȘULUI ȘI A FARISEULUI

DUMINICA A 33-A DUPĂ RUSALII

(a Vameșului și a Fariseului)

Odovania praznicului
Întâmpinării Domnului

Sf. Mc. Nichifor

(Începutul Triodului)

Cu Duminica Vameșului și Fariseului începem, în rânduiala liturgică a anului bisericesc, perioada Triodului, numită așa după cartea Triod, care se folosește în această perioadă în mod special la slujbele bisericești. Este un timp de pregătire, de pocăință și nevoință sinceră, de post, rugăciune și fapte milostive întru întâmpinarea slăvitei sărbători a Învierii Mântuitorului Hristos. Sfânta Evanghelie din Duminica de astăzi, prin pericopa de la Luca 18, 10-14, ne prezintă tabloul a doi oameni, un vameș și un fariseu care s-au urcat la Templu să se roage înaintea lui Dumnezeu.

Relatarea evanghelică pune față în față rugăciunea celor două personaje.

Pe de o parte fariseul care se mândrea cu virtuțile lui, cu postul și cu împlinirea poruncilor Legii, iar pe de altă parte rugăciunea vameșului care cu smerenie își recunoaște păcatele și cu zdrobire de inimă cerea mila lui Dumnezeu.

Evanghelia ne spune că vameșul s-a îndreptat prin rugăciunea sa sinceră și smerită, pe când fariseul și-a adunat osânda din mândrie, slavă deșartă și din judecarea aproapelui său.

Pilda din Sfânta Evanghelie de astăzi pune în lumină opoziția sau contrastul dintre cei doi oameni care au intrat la Templu să se roage lui Dumnezeu. Plin de sine și îmbătat de slava deșartă, stând în rândurile din față să fie văzut și apreciat de oameni, fariseul se lăuda

înaintea lui Dumnezeu că este virtuos, că postește de două ori pe săptămână, că dă zeciuială la Templu, că împlinește Legea lui Dumnezeu și că este un om drept. Până aici nu era rău ceea ce spunea, dar rugăciunea lui nu mai e rugăciune, ci laudă de sine, deoarece cu trufie începe judecarea semenilor săi, deși avea unele fapte demne de subliniat.

El mulțumește lui Dumnezeu nu pentru darurile pe care i le-a dat, sau că îi ocrotește viața lui, ci pentru că el nu este ca ceilalți oameni, adică: „Lacom, răpitori, nedrepti sau desfrânați”, iar zărind pe vameșul care era mai în spate, zice: „Nu sunt nici ca acest vameș”; sunt mult superior tuturor, vrea să spună fariseul.

Deși fariseul pare un om virtuos, corect față de Lege, drept și moral, el este mândru, plin de slavă deșartă, orgolios, lăudător de sine, disprețuitor și judecător al semenilor săi. De aceea rugăciunea lui e făcută cu mândrie, atotsuficiență și dispreț față de semeni. S-a înălțat pe sine, iar Dumnezeu îl va smeri. Rugăciunea lui nu va fi ascultată, că nu s-a întors îndreptat la casa sa.

Un Sfânt Părinte spunea pe bună dreptate: „Smereste gândul mândriei, înainte ca mândria să te smerească.”

În contrast cu fariseul, vameșul înfă-

țișează o altă stare sufletească, el stă undeva retras, în spate, nu îndrăznește nici să ridice ochii săi către cer și cu multă zdrobire de inimă își bate pieptul, recunoscând că el este un păcătos în fața lui Dumnezeu, așa cum erau toți vameșii. El se roagă smerit: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul”. Nu zicea altceva, nu-și etala virtuțile sale în fața lui Dumnezeu, ci recunoaște smerit că el este păcătos, că-i va fi nedreptățit pe mulți prin profesia lui de vameș, că și-a adunat avere cu multă lăcomie și că nu a avut iubire milostivă față de cei lipsiți.

Nu se autoîndreptățește ca fariseul, nu judecă pe nimeni, ci cere mila lui Dumnezeu și iertare de păcate. Prin rugăciunea sa smerită s-a îndreptat, pentru că Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har.

Să râvnim și noi a dobândi chipul smerit al vameșului și rugăciunea lui plină de pocăință. Să ne dea Dumnezeu înțelepciune și har ca să ne mărturisim cu lacrimi, cu umilință păcatele noastre și să strigăm din adâncul sufletului nostru ca și vameșul din evanghelie: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul” spre mântuirea sufletelor noastre și dobândirea vieții celei veșnice.

Amin! ❖

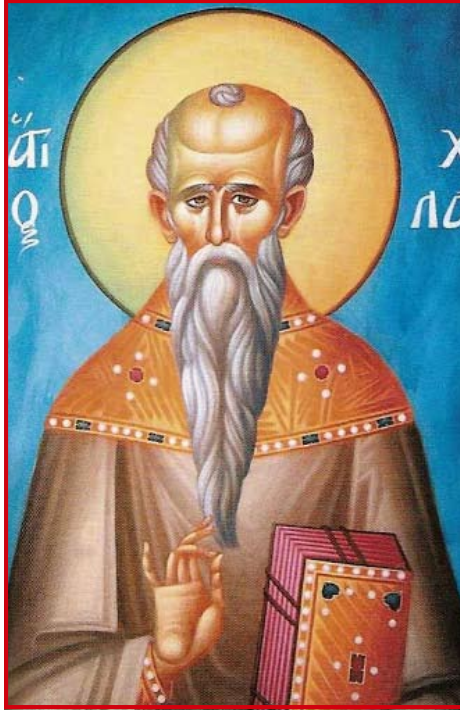
Părintele Eugen Moraru

VIATA SFÂNTULUI SFINȚIT MUCENIC HARALAMBIE

Numele său este de origine grecească: „haris” se traduce prin har, iar „lampos” prin lumină, strălucire, ceea ce ar putea însemna „strălucire a harului”. Este unul dintre cei mai apropiați sfinți de sufletul românilor, poate pentru că în istorie și-a arătat mila și ajutorul când au fost epidemii de ciumă și vremuri de foamete. Biserica Ortodoxă îl prăznuiește pe 10 februarie.

Cel mai bătrân mucenic dintre cei cunoscuți de Biserică, a fost episcop al Cetății Magnezia din Asia Mică, Turcia de astăzi, în vremea împăratului Septimiu Sever (193-211). Și-a închinat viața lui Hristos și îndrumării credincioșilor și a adus mulți păgâni la Hristos.

Pentru a se lepăda de credința sa, prigonitorii creștinilor îl supun la chinuri pe Sf. Haralambie, în vârstă de 113 ani. Văzând că sfântul nu scoate nici un cuvânt și rabdă toate durerile, doi soldați care îl păzeau și-au mărturisit și ei credința în Dumnezeu lui Haralambie, fiind omorâți pe loc, iar trei femei ce L-au lăudat pe Hristos, văzând cum rabdă chinurile Sfântul Haralambie, au fost și ele imediat martirizate. Comandantul armatei, Luchie, cuprins de mânie, îl lovește pe sfânt, dar mâinile îi cad ca secerate. Când îl scupă în față pe episcop i se strâmbă gura și se întoarce la ceafă. Desperat, îl imploră pe sfânt să-l salveze, iar Sfântul Haralambie, rugându-se pentru Luchie, acesta se vindecă pe loc.

În fața acestei minuni, cei care îl torturau se convertesc la creștinism. Mai târziu, împăratul poruncește ca sfântul să fie adus în Antiohia, unde este supus la alte chinuri. Sf. Haralambie se vindecă în chip miraculos, prin darul lui Dumnezeu. Atunci sfântul este condamnat la tăierea capului cu sabia. Înainte de aceasta, Sf. Haralambie se roagă Domnului. Cerurile se deschid și Sfântul Îl vede pe Hristos și pe îngerii Săi. Îi cere Domnului să aibă grijă de locul unde vor rămâne moaștele sale, pentru ca nimeni să nu sufere în acel loc de foame și de boli. Domnul îi promite că-i va îndeplini dorințele și-i ridică sufletul la cer înainte de a fi executat.

Sf. Haralambie este cunoscut ca fiind apărător de ciumă și de foamete. Confirmarea o găsim în Acatistul închinat lui:

„Bucură-te, izbăvitorule de ciumă și de foamete!” Istoria consemnează că oamenii au cerut ajutorul său în diferite situații grele cum a fost foametea din vremea lui Alexandru Constantin Moruzi din 1795.

Mâna stângă a Sfântului se află la Mănăstirea Mega Spileo din Grecia, iar capul său se păstrează la Mănăstirea „Sfântul Ștefan” din Meteora, dăruit fiind de nepotul domnului ungro-vlah Ioan Vladislav.

Minuni ale Sfântul Haralambie

❖ Părintele Justin Pârnu (născut la 10 februarie 1919!) se întoarce din închisoare în anul 1964 și vrea să reentre în mănăstire. Dar întâmpină multe opreliști.

„Muncind din greu, istovit de puteri, Părintele se îmbolnăvește încât abia mai putea urca o scară. Mama îi murise, dar se întâmplă o minune prin care această demnă mamă își arată recunoștința și dragostea către fiul ei, stingând astfel amărăciunea Părintelui. Era în noaptea Sf. Mucenic Haralambie, ziua de naștere a Părintelui Justin. În acea noapte Părintele priveghează în cinstea Sf. Haralambie împreună cu celelalte rude care mai erau în viață. Cu multă evlavie își amintește Părintele de acel moment în care citea acatistul înaintea icoanei Sf. Haralambie și cum a simțit prezența Sfântului, care nu a întârziat să-l ajute. Astfel că abia ațipind, o vede pe mama cum îl binecuvintează pe cap, după care Părintele se trezește și uimit, se vede sănătos și

plin de puteri noi, tămăduindu-i-se orice boală căpătată de pe urma închisorii. Îi mulțumește Sfântului Haralambie și mamei și pornește din nou spre mănăstire”. (Sursa: „Părintele Justin Pârnu și bogăția unei vieți dăruită lui Hristos”)

❖ Constantin Livada povestește: „În ianuarie, în anul 1931, am fost internat într-un spital din Atena, prezentând o inflamație a ficatului. Vreme de patru săptămâni m-a chinuit febra, care zi și noapte nu scădea mai puțin de 39-40 grade, având dureri îngrozitoare. Seara, în ajunul sărbătorii Sfântului Haralambie, pe 9 februarie 1931, fiind în stare de inconștiență și de epuizare din cauza febrei prea mari, am văzut intrând în salon un preot impunător cu barba lungă. S-a apropiat de mine, nevrednicul, și nu de bolnavul din fața mea, care era pe moarte din cauza unei peritonite. M-a mângâiat pe cap și mi-a spus: „Nu te teme... Mâine vei fi complet sănătos. Ești un om bun”.

După ce a plecat, am întrebat-o pe monahia Evanthia, care se afla lângă mine și își împlinea datoria de asistentă, cine a fost preotul care tocmai intrase?

- Nu am văzut nici un preot, mi-a răspuns monahia.

Apoi, povestindu-i ce am văzut, monahia și-a făcut semnul crucii și mi-a spus:

- Mâine este Sfântul Haralambie și te vei însănătoși.

Am căzut apoi într-un somn adânc. Din aceea clipă febra a început să scadă. A doua zi dimineată nu mai aveam febră, nici dureri de ficat, mă simțeam foarte bine. Tot în aceea dimineată, profesorul doctor N. Alivizatos, împreună cu patologul Andreas, fratele său, m-au examinat pentru a stabili data operației chirurgicale. Mi-au făcut o serie de analize, iar la palparea ficatului nu au mai simțit inflamația și nici chistul hidatic (de opt degete) al ficatului. Ficatul era normal!

Monahia le-a povestit medicilor întâmplarea din timpul nopții. Mi-au arătat și icoana Sfântului Haralambie, pe care l-am recunoscut. Era același pe care îl văzusem. Medicii mirați au exclamat:

- Sus mâinile, jos cuțitele. În seara aceasta, în spitalul nostru a avut loc o minune a Sfântului Haralambie! Mai târziu, după trecerea anilor, am aflat că Sfântul Haralambie este tămăduitorul bolilor infecțioase, cum a fost și boala mea.” (www.pemptousia.ro) ❖

ÎNDEMN PENTRU PETRECEREA CU FOLOS A PERIOADEI TRIODULUI

Începe vremea marilor nevoițe duhovnicești. Primele trei săptămâni se numesc vestitoare. Ele vestesc vremea pocăinței adevărate. O vreme în care credincioșii sunt chemați să-și potrivească pasul după învățăturile sfinților.

Multe sunt evenimentele pe care trebuie să le petrecem împreună timp de zece săptămâni. Canonul de pocăință, postul, cu rostul său duhovnicesc, liturgiile Darurilor mai înainte sfințite care ne aduc aminte de alte vremuri, privegherile de noapte, spovedania și împărtășania mai deasă, și - de ce nu - cântările minunate din

perioada Triodului care ne invită să trăim duhovnicesc.

Nu putem trece cu vederea pilda Sfinților Părinți prăznuiți în această perioadă: Sfânta Maria Egipteanca, Sfântul Ioan Scărarul, pilda părintelui Zosima pustnicul, minunatele scrieri ale Sfântului Ioan Damaschin și ale Sfântului Sofronie, patriarhul Ierusalimului. Într-un cuvânt, Biserica ne invită la un urcuș duhovnicesc, pe care noi trebuie să-l urcăm din treaptă în treaptă până la bucuria înălțării lui Iisus Hristos cel Înviat.

Triodul începe iarna și se sfârșește primăvara. Și aici este un tâlc duhovnicesc, căci așa cum sufletul nostru fără pocăință se află ca într-o iarnă continuă, pocăința schimbă viața și rostul nostru într-o pri-

măvară duhovnicească în care înflorește toate virtuțile creștine în viața noastră.

Ce trebuie să facem?

Să păstrăm ritmul Bisericii, rânduiala ei, să sporim credința, rugăciunea, postul, milostenia, privegherea, să umblăm ca fii ai luminii. Să bătătorim cărarea către biserică, dacă este posibil în fiecare zi, ca să ducem acolo rugăciunea noastră smerită, ca a vameșului, pocăința fiului risipitor, lacrimile desfrânatei, ca să avem parte de milă la judecata lui Dumnezeu. Lucru acesta nu-l putem face decât cu harul lui Dumnezeu, căci de la El este toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit. Amin! ❖

Părintele Dinu

Triodul, râvnitoare pregătire

Numită și perioada prepasală, Triodul precede perioada Pentecostarului (opt săptămâni de la Paști) și urmează perioadei celei mai lungi, Octoihul. Triodul începe în Duminica Vameșului și Fariseului și ține până în Sâmbăta Mare, în total 10 săptămâni.

Denumirea de Triod este dată de Sfântul Teodor Studitul pentru că în perioada Sfântului și Marelui Post, până la Săptămâna Mare, a alcătuit un set complet de tropare, de condace și de icoase numite triode. Însă Triodul nu este numai o perioadă liturgică a anului bisericesc, ci și o carte de cult, care cuprinde cântările, citirile și regulile tipiciale din perioada liturgică a Triodului.

Perioada Triodului cuprinde 3 săptămâni și 4 duminici de pregătire pentru Postul Sfințelor Paști (Duminica Vameșului și a Fariseului; a Fiului Risipitor; a Înfricoșătoarei Judecați - numită și Duminica lăsatului sec de carne; Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, numită și Duminica iertării sau Duminica lăsatului sec de brânză) și 7 săptămâni cu 6 duminici ale Postului Mare (Duminica Ortodoxiei; a Sf. Grigorie Palama; a Sf. Cruci; a Sf. Ioan Scărarul; Duminica Sf. Maria Egipteanca și Duminica Floriilor).

Perioada Triodului s-a dezvoltat în jurul

Postului pregător pentru Sfințele Paști. În secolul al IV-lea, odată cu uniformizarea datei Paștilor, prin hotărârea primului Sinod Ecumenic (Niceea, 325), s-a trecut la organizarea unitară a acestor perioade de post prepasal (postul celor 40 de zile, postul catehumenilor și postul Săptămânii Patimilor), ajungându-se la actualul Post al Paștilor, de șapte săptămâni. La Ierusalim, în preajma anului 380, pelerina Egeria amintește chiar de opt săptămâni de post. Tot Ierusalimul este spațiul în care apare și o perioadă de pregătire spirituală liturgică pentru Marele Post și în care ia naștere iconografia Triodului, reprezentată prin Sfinții Andrei Criteanul (†740), Cosma de Maiuma, Ioan Damaschin, Andrei cel Orb.

În această perioadă premergătoare, Biserica ne introduce treptat în atmosfera Postului Mare, dar ne pregătește și pentru postire: săptămâna care urmează Duminicii Vameșului și Fariseului este una de dezlegare la toate (miercurea și vinerea nu se postește în această săptămână). Săptămâna de după Duminica Fiului Risipitor este una obișnuită, adică se postește miercurea și vinerea. După Duminica Înfricoșătoarei Judecați, se lasă sec de carne.

Adevăratul Post este, întâi de toate, o

curăție interioară: „Pentru aceasta să postim, credincioșilor, de mâncărurile cele ce strică și de patimile cele pierzătoare, ca să culegem viață din dumnezeiasca cruce. Și împreună cu tâlharul cel cu minte să ne întoarcem la patria cea dintâi”.

Perioada Triodului este singura perioadă a anului liturgic în care se oficiază toate cele trei Sfinte Liturghii ale Bisericii. Cântările Triodului au fost compuse, în cea mai mare parte, după dispariția catehumenatului și ele se concentrează asupra Pocăinței. Autorii Triodului, asemenea Sfinților Părinți, ne arată consecința căderii lui Adam și a izgonirii sale din rai: moartea, iar stricăciunea și caracterul pătimăș sunt de acum legate de natura umană.

Triodul este calea pe care trebuie să o parcurgă omul pentru a se învrednici să participe la marea taină a Răstignirii și Învierii Domnului. Înainte ca „sărbătoarea vieții” să se sfârșească și ușile cămării de nuntă să se închidă, creștinul trebuie să se grăbească pe singura cale cu putință pentru întoarcerea în rai: asceza, însoțită de căință, de lacrimi și de faptele milosteniei. În perioada Triodului putem regăsi astfel nu numai duhul Postului, ci și duhul Ortodoxiei însăși, duhul viziunii pascale asupra vieții, morții și veșniciei. ❖

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 9-16 FEBRUARIE 2020

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 9 februarie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și Fariseului) - Utrenia, Sf. Liturghie
Miercuri 12 februarie	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sf. Liturghie
	17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Sf. Maslu
Vineri 14 februarie	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sf. Liturghie
	17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Vecernie, Acatist
Sâmbătă 15 februarie	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sf. Liturghie, Parastas cu pomenirea celor adormiți
	18 ⁰⁰ -18 ³⁰	Vecernie
Duminică 16 februarie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 34-a după Rusalii (a Întoarcerii Fiului risipitor) - Utrenia, Sf. Liturghie

PĂRINTELE IOANICHIE BĂLAN PE URMELE SFINȚILOR ROMÂNI

Nenumărați călugări cu viață sfântă au trăit în mănăstirea Sihăstria. Din păcate nu mai avem timp să ne aplecăm asupra paginilor care vorbesc despre nevoițele lor și simplitatea care i-a ridicat la ceruri. Mai cunoscuți sunt însă cei care aproape de zilele noastre au făcut faimă Sihăstriei și au adus aici, chiar în vremurile ateiste, mii și mii de credincioși dornici de a se împărtăși de cuvântul lui Dumnezeu. Dintre ei: părinții Cleopa Ilie, Paisie Olaru și Ioanichie Bălan.

Ultimul dintre ei care ne-a părăsit a fost arhimandritul Ioanichie Bălan, la 22 noiembrie 2007. Pleca la Domnul din chilia sa smerită, înțesată cu cărți, după o suferință de aproape patru ani de zile. Fusese un vrednic viețuitor al Sihăstriei, renumit scriitor bisericesc și predicator neobosit, părinte înconjurat de mulți fii duhovnicești.

Repere biografice din viața Părintelui Ioanichie Bălan

Se naște la 10 februarie 1930 în localitatea Stănița, județul Neamț, fiind al doilea copil din cei nouă ai părinților Constantin și Elena. Urmează școala generală în satul natal, apoi Liceul Comercial din Roman. După liceu, la vârsta de 19 ani, intră ca viețuitor în obștea Mănăstirii Sihăstria. Este tuns în monahism la 14 aprilie 1953 și l-a avut ca frate de călugărie pe PS Epifanie, episcopul Buzăului și Vrancei. La 15 aprilie 1953 este hirotonit diacon.

Între anii 1949 și 1971 îndeplinește mai multe ascultări la mănăstirea de metanie: casier, contabil, secretar și ghid al mănăstirii.

Din 1971 urmează cursurile Institutului Teologic Universitar din București, pe care le absolvă în 1975 cu teza de licență „Chipuri de călugări îmbunătățiți din mănăstirile nemțene”. Pe 2 februarie 1979 este hirotonit ieromonah, iar în anul 1988 a fost hirotesit protosinghel.

Primele sale scrieri despre călugării români

Din 1955 să remarcă ca un bun predicator, așternând în același timp pe hârtie portrete ale celor mai cunoscuți călugări viețuitori în mănăstirile nemțene. Talentul său narativ îl face accesibil și plăcut tuturor celor care azi îi citesc cărțile. Aceste portrete vor constitui mai târziu pietrele de temelie ale „Patericului românesc”, cea mai renumită carte a sa, în care sunt adunate, pentru prima dată, biografiile și cuvintele de învățătură ale celor mai însemnați părinți duhovnicești din România. Părintele Ioanichie Bălan a făcut astfel o lucrare de pionierat în monahismul românesc, scoțând din vechile cronică și documente chipuri de monahi îmbunătățiți.

Dar primele sale scrieri sunt versurile din vremea prigoanei comuniste dusă împotriva călugărilor începând cu anul 1959, când sute de monahi au fost alungați din mănăstiri.

Poeziile sale sunt răspândite pe ascuns, fiind tipărite abia după 40 de ani, în anul 2006, sub titlul „Versuri duhovnicești”.

Sub presiunea autorităților comuniste, în anul 1971 este trimis la Mănăstirea Bistrița, nu departe de Piatra Neamț, unde va rămâne până în anul 1990. Aici își desfășoară cea mai intensă activitate misionară, prin scrieri și predică, luptând împotriva autorităților comuniste. În această perioadă a fost urmărit, anchetat, interzis. Serie acum „Patericul românesc”, „Vetre de sihăstrie românească”, „Convorbiri duhovnicești” și altele.

Abia în anul 1990 se întoarce la mănăstirea de metanie, Sihăstria, unde își continuă activitatea misionară, tipărind numeroase cărți. În 1990, protosinghelul Ioanichie este ridicat la rangul de arhimandrit. În anul 2004 și-a încetat orice fel de activitate, fiind pradă unei boli necruțătoare.

Părintele Ioanichie urmărit de Securitate

Considerat „element antisocial”, „mistic”, părintele Ioanichie a fost urmărit sistematic de Securitate și avertizat în numeroase rânduri. După o perioadă de relativă liniște, pe la începutul anilor '70, un securist „vigilent” caută în documentele părintelui și dă peste lucrarea sa dedicată vieții monahilor români „Patericul românesc”. Este chemat la Securitatea Neamț pentru explicații (de fapt, pentru a fi avertizat). Pentru a se justifica, părintele Ioanichie întocmește un memoriu.

Până la urmă, părintele Ioanichie este lăsat în pace, însă circulația „Patericului românesc” a fost în continuare strict controlată, ca nu cumva să stimuleze „atitudini antisociale”. Efectul va fi însă invers: lucrarea a devenit celebră, dorită, căutată, devenind unul din instrumentele ieșirii la liman din întunericul comunist.

Lucrări de referință publicare în străinătate

„Patericul românesc” a rămas până în

zilele noastre o carte de referință pentru cei care vor să cunoască spiritualitatea românească. S-a tipărit în mai multe ediții, Părintele Ioanichie lărgind aria de documentare, începând cu cea de-a doua ediție, la secolele IV-XXI, și adăugând de fiecare dată noi biografii. Cartea cunoaște și un ecou internațional deosebit, fiind tipărită integral în limba greacă (1985), și parțial în limbile italiană (1987), franceză - în traducerea Părintelui Nicolae Steinhardt - (1987), engleză (1997) și maghiară (2004).

În anul 1981, din râvna de a face cunoscut rolul monahismului în istoria neamului românesc, Părintele Ioanichie publică a doua sa carte importantă „Vetre de sihăstrie românească”. Părintele va spune că lucrarea are „rolul de a relata și dovedi, atât istoric și documentar, cât și geografic, etnic, lingvistic și toponimic începuturile vieții monahale pe pământul țării noastre” și a scris-o din „dorința noastră de a reaminti, iar celor care nu știu, de a arăta și dovedi, ce numeroase sihăstirii și mănăstiri am avut și avem pe pământul țării noastre; ce profundă, evanghelică, constantă și intensă viață duhovnicească s-a trăit în tot spațiul românesc. Este intenția noastră de a face să nu se uite această experiență ortodoxă străbună care ne situează la același nivel cu celelalte țări și Biserici Ortodoxe surori, experiență pe care o lășăm moștenire prin această carte generațiilor viitoare, ca o candelă nestinsă rămasă de la părinții și rugătorii neamului nostru”.

Multe alte cărți a scris sau a editat dintre care voi numi doar „Mărturii românești la locurile Sfinte”, „Viața Părintelui Cleopa”, „Sfinte Moaște din România”, „Sfinte Icoane făcătoare de minuni din România”, „Versuri duhovnicești” și, nu în ultimul rând, „Viețile Sfinților” în 12 volume.

Iubit mult de fii săi duhovnicești, azi îl putem cunoaște din cărțile sale și din mărturiile celor care l-a cunoscut și apreciat. ❖